

ეკა ჭაბაშვილის ნანო ეკო-კანტატი - „აბრეშუმის პეპლის სიბრძნე“ ეროვნული ფასეულობების წარმოჩენის რაკურსით

გვანცა ღვინჯილია

საკვანძო სიტყვები: მულტიმედიური მუსიკა, ნანო ეკოკანტატი, ეკომუსიკა, ინტერაქცია, ევროპული ინტეგრაცია

სტატია ეძღვნება ქართველი კომპოზიტორის, პოსტავანგარდის წარმომადგენლის, ეკა ჭაბაშვილის მულტიმედიურ ნაწარმოებს - ნანო ეკოკანტატს „აბრეშუმის პეპლის სიბრძნე“, რომელიც დაიწერა პროექტის „European Silk Road“ ფარგლებში, მობილური აპლიკაციის ოფიციალური გაშვებისთვის.

შესავალი

სამეცნიერო ნაშრომი ეძღვნება ქართველი კომპოზიტორის, პოსტავანგარდის წარმომადგენლის, ეკა ჭაბაშვილის მულტიმედიურ ნაწარმოებს - ნანო ეკოკანტატს „აბრეშუმის პეპლის სიბრძნე“, რომელიც დაიწერა პროექტის European Silk Road ფარგლებში, მობილური აპლიკაციის ოფიციალური გაშვებისთვის.

სტატიის კვლევის ობიექტად შერჩეულია „აბრეშუმის პეპლის სიბრძნე“ აქამდე არ გამხდარა კვლევის საგანი, რაც წარმოადგენს კიდევ ნაშრომის მეცნიერულ სიახლეს.

მიუხედავად იმისა, რომ მსოფლიოში (მათ შორის საქართველოშიც), უკვე აქტიურად იწერება მულტიმედიური მუსიკალური ჟანრის ნიმუშები, ეს სფერო ნაკლებად შესწავლილია საქართველოში, რაც განსაზღვრავს პრობლემის აქტუალობას.

სტატიის მიზანია:

- დაადგინოს პროექტის - „European Silk“ Road რაობა;
- დაადგინოს მასში მონაწილეების ჩართვის პრინციპი;
- შეაფასოს მისი სოციალურ-კულტურული კონტექსტი;
- შეისწავლოს ეკა ჭაბაშვილის ნანო ეკოკანტატის იდეა, შინაარსი, ჟანრული თვისებები;
- გამოყოს ნაწარმოებში ასახული ეკომუსიკის მახასიათებლები;

- დაადგინოს ეროვნული ცნობიერების რა თავისებურებები აღმოჩნდა კომპოზიტორის ყურადღების ცენტრში ნაწარმოების იდეის და კონცეფციის ჩამოყალიბების პროცესში და სხვა.

კვლევის მიზანი დაკავშირებულია გარკვეული საკითხების შესწავლის გზით შემდეგი ამოცანების გადაჭრასთან:

- პროექტის („European Silk Road“) შექმნის მიზნის, სოციალურ-კულტურული კონტექსტის, სოციალურ-პოლიტიკური დანიშნულების განსაზღვრა;
- ეკა ჭაბაშვილის ნანო ეკოკანტატის დაწერის მოტივაციის დადგენა;
- ნანო ეკოკანტატის ჟანრული მახასიათებლების გამოყოფა ეკა ჭაბაშვილის სხვა მულტიმედიური მუსიკალური ჟანრის ნაწარმოებების სტილური მახასიათებლების კონტექსტში;
- ნაწარმოებში „აბრეშუმის პეპლის სიბრძნე“: ეკომუსიკის ნიშნების დადგენა; ეროვნული ცნობიერების გამომხატველი ვერბალური, ვიზუალური რიგის თუ სონორული პლასტების და სიმბოლოების აღმოჩენა და მათი ფუნქციის განსაზღვრა დრამატურგიაში; მთავარი „პერსონაჟის“ მეტამორფოზით სიმბოლიზებული თავისუფლების, როგორც ადამიანის ფუნდამენტური უფლების იდეის დაკავშირება ეროვნული დამოუკიდებლობის მარადიულ ოცნებასთან და საქართველოს ევროპული ინტეგრაციის მიზანთან.

1. პროექტის იდეა, სოციალურ-კულტურული კონტექსტი და სოციალურ-პოლიტიკური დანიშნულებები

პროექტი „European Silk Road“ ეფუძნება ინტერნაციონალური კავშირების განმტკიცების იდეას. იგი ითვალისწინებდა ისეთი მობილური აპლიკაციის შექმნას, რომლის რუკაზეც აღნიშნულიყო უნდა ყოფილიყო ევროპულ ქვეყნებზე გამავალი აბრეშუმის გზა და განთავსებულიყო მშვიდობის, დამოუკიდებლობის, სილამაზის, კეთილშობილების, მშვენიერებისადმი მიძღვნილი ხელოვნების ნიმუშები. საბოლოო მიზანი გულისხმობდა ევროპული აბრეშუმის გზის კონცეფციის ჩამოყალიბებას ამჯერად ხელოვნების ენით და მხატვრული დიალოგის საშუალებით.

იმდენად, რამდენადაც ეს აპლიკაცია გააერთიანებს მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის ხელოვანებს, იგი ასრულებს ერთგვარი ალტერნატიული სახელოვნებო სივრცის ფუნქციას სხვადასხვა ქვეყნების ხელოვანებს შორის შემოქმედებითი დიალოგისთვის. სწორედ ამიტომ, ამ პროექტისთვის შერჩეული ნაწარმოებები მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ მხატვრული ღირებულების თვალსაზრისით, არამედ, უპირველესად მათი სოციალურ-კულტურული კონტექსტის და პოლიტიკური ფუნქციის გათვალისწინებით.

ყოველთვის მნიშვნელოვანი იყო და თანამედროვე გლობალისტურ სამყაროში კიდევ უფრო აქტუალურია საკუთარი ქვეყნის ინტერესებისთვის დიალოგის ფასეული სივრცის, მსგავსი ღირებულებების მქონე ხელოვანებთან კავშირის დამყარების შესაძლებლობების ძიება, რომელიც საკუთარი ეროვნული ღირებულებების განმტკიცებას თავის მხრივ შეუწყობს ხელს. მობილურის ეს აპლიკაცია გულისხმობს არა იმ გზის ჩვენებას, რომელზეც ფიზიკურად გადაადგილდები, არამედ ვირტუალურ გზას ხელოვნების სამყაროში სამოგზაუროდ. ყოველ მუსიკოსს ეძლევა შანსი ახალი ნაწარმოები ამ აპლიკაციის ციფრულ ქსელში ატვირთოს და ხელოვნების ენით დაამყაროს კავშირი სხვა ქვეყნების ან საკუთარი ქვეყნის ხელოვანებთან. აპლიკაცია შეგვახსენებს, რომ პირველ რიგში ხელოვნებაა ის ფენომენი, სხვადასხვა ეროვნების ადამიანების და ქვეყნების დამეგობრებას რომ უწყობს ხელს.

2. პროექტის პირველი მონაწილეები და მონაწილეობის მსურველთა პროექტში ჩართვის

პრინციპი

პროექტის იდეის ავტორის თქმით, პირველ ეტაპზე შეირჩინენ ავტორები, რომლებიც ხელოვნებაში მაღალი სტანდარტების ერთგულების გამო, პროექტის ბირთვად განიხილებიან, შემდეგ კი ნებისმიერ ადამიანს ატვირთვის საშუალება ექნებოდა საკუთარი ნამუშევრის აპლიკაციაში ატვირთვის. არსებობს მხოლოდ ერთი პირობა - ახალი ნაწარმოებები აპლიკაციის მომხმარებლებისთვის ხილვადი გახდება სპეციალური კომისიის მხრიდან ვიზირების შემთხვევაში.

ცხადია, ნებისმიერ მსურველს შეუძლია ჩამოტვირთოს European Silk Road app საკუთარ მობილურში. ინფორმაცია ამ აპლიკაციის შესახებ განთავსებულია ვებ გვერდზე <https://www.europeansilkroad.app>, ასევე სოციალურ ქსელში <https://www.facebook.com/ch36berlin/>.

პროექტისთვის თავდაპირველად შეირჩა 16 ხელოვანი, რომელთა მუსიკალური, აუდიოვიზუალური და მულტიმედიური კომპოზიციები აპის მთავარი დანიშნულების რელევანტური აღმოჩნდა. მათ შორის იყვნენ ქართველი კომპოზიტორები ეკა ჭაბაშვილი და სოფიო სალარაძე. აპლიკაციის წარდგენის და გაშვების ღონისძიებაზე კი შესრულდა მხოლოდ ეკა ჭაბაშვილის მულტიმედიური ნაწარმოები ეკოკანტატა „აბრეშუმის პეპლის სიბრძნე“.

ნაწარმოების პრემიერა შედგა ბერლინში, 2022 წლის 15 დეკემბერს, გალერეა Chaussee 36-ის საგამოფენო სივრცეში. ამ ხუთწუთიანი კომპოზიციის ვიდეო წარადგინეს თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ასოცირებულმა პროფესორმა, პიანისტმა ნინო ჟვანიამ და ასისტენტ-პროფესორმა, პიანისტმა თამარ ჟვანიამ.

3. ეკა ჭაბაშვილის ნაწარმოების შინაარსი, ჟანრული მახასიათებლები, ფორმა და სტრუქტურა

ნაწარმოებში ასახულია მთავარი პერსონაჟის, აბრეშუმის ჭიის (თუთის აბრეშუმხვევიას (აბრეშუმის პეპლის) ლარვის (მატლი) სევდიანი მოგზაურობის ისტორია და საკუთარ თავთან დიალოგი. აბრეშუმის ჭია მოგზაურობს, რათა შეიმეცნოს ცხოვრების აზრი, ჩაწვდეს თავისუფლების მნიშვნელობას, რათა იბრძოლოს მისთვის. აბრეშუმის ჭია მიიღტვის ბუნებასთან ჰარმონიისკენ და აკრიტიკებს ადამიანებს პლანეტისადმი უდიერი მოპყრობისთვის.

ნაწარმოების ფინალში აბრეშუმის ჭია ტრანსფორმირდება აბრეშუმის პეპლად, რაც გონების განახლებას სიმბოლიზებს. ბოლოს და ბოლოს, მან მიაგნო ამ ქვეყნად არსებობის საზრისს - ეს თავისუფლების შინაგანი მდგომარეობის მიღწევაა, რაც ფიზიკური თავისუფლების გარანტორიც უნდა გახდეს. ტრანსფორმაციის შემდეგ ბუნება მას ასახულებს ფრთებით, რომლითაც თავისუფლება უნდა შეიგრძნოს, მაგრამ ჩნდება ახალი წინააღმდეგობა. თავისუფლებისთვის სრულიად მზა არსებას ბორკილებს ადებენ ისინი, ვისაც ამისთვის მზაობა თავად არ გააჩნია. სწორედ ეს ბადებს პატარა არსებაში სევდას და რიტორიკულ კითხვასაც, რომელზეც პასუხი ადამიანებმა უნდა გავცეთ.

ნაწარმოების ბოლოს აბრეშუმის ჭიის მიერ დასმული კითხვა უპასუხო რჩება, რაც ლიტერატურულ მრავალწერტილს გვაგონებს. ეს თითქოს წინააღმდეგობაში მოდის ნაწარმოების სმენითი ანალიზითაც კი მკაფიოდ აღქმად სამნაწილიან სტრუქტურასთან. ნაწარმოების სათქმელი არ სრულდება, ფორმა კი მწყობრი და შეკრულია, რითაც კომპოზიტორი გამოხატავს ადამიანის ყოფიერებაში წამოჭრილ წინააღმდეგობას ოცნებასა და რეალობას შორის.

აბრეშუმის ჭიის მონოლოგის ტექსტის გარდა, ნაწარმოებში გაიჟღერებს შემდეგი ვერბალური მასალა: საქართველოს პრემიერ-მინისტრის, ზურაბ ჟვანიას (17.02.2004 – 3.02.2005) ცნობილი სიტყვები („მე ვარ ქართველი და მაშასადამე ვარ ევროპელი“) ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეაში საქართველოს გაწევრიანებისას წარმოთქმული სიტყვიდან (27.01.1999) და ქართული პოეზიის ერთ-ერთი შედეგური, ლადო ასათიანის „საქართველოში“.

ამ ვერბალურ წყაროებს ნარატივის შრეში შემოაქვთ სიმბოლური პლასტი და თავის მხრივ ამზადებენ აბრეშუმის ჭიის მონოლოგის მეორე მონაკვეთს, რომელშიც მოგზაური პერსონაჟი ბოლოს და ბოლოს პოულობს პასუხებს თავისივე კითხვებზე, გარდა ბოლო კითხვისა, რომლითაც იგი ადამიანებს მიმართავს.

3.1. ეკა ჭაბაშვილის ნანო ეკოკანტატის ჟანრული

მახასიათებლები; ნანო ეკოკანტატა, როგორც მულტიმედიური მუსიკის ნიმუში დოკუმენტალისტიკის ელემენტებით

ეკა ჭაბაშვილის ნანო ეკოკანტატა წარმოადგენს მულტიმედიურ მუსიკალურ ნაწარმოებს, რომელიც ეფუძნება ტექსტის, გამოსახულების, ეკოლოგიის პრობლემატიკის, დოკუმენტური ფილმის ელემენტების ინტერაქციას.

უფრო დაწვრილებით თუ განვიხილავთ ნაწარმოებს, მასში ერთიანდება მუსიკა და ხმაური, როგორც ხმოვანი კომპონენტი, პოეტური/პროზაული ტექსტი შინაარსობრივი დატვირთვით და სონორული კომპონენტის სახით, და, ასევე, ბუნების ამსახველი კადრების ვიზუალური რიგი.

ამ ნაწარმოებში, ისევე როგორც ეკა ჭაბაშვილის სხვა მულტიმედიურ პროექტებშიც, სრულიად გადააბრებულა კომპოზიტორის, შემსრულებლის და მსმენელის ტრადიციული მიმართება, რაზეც ჯერ კიდევ ნინო ჟვანიამ მიუთითა პირველად ეკა ჭაბაშვილის სხვა მულტიმედიური პროექტის შესწავლისას.¹

ნანო ეკოკანტატა არ არის დაფიქსირებული ტრადიციული სანოტო ჩანაწერის სახით, არსებობს მხოლოდ სცენარი. არც ნაწარმოების მონოლოგის შემსრულებელია ვიზუალიზებული და კადრს მიღმა რჩება. ისმის მხოლოდ მონოლოგის ამსახველი აუდიო მასალა. კომპოზიტორმა თავად შეითავსა წინასწარ შერჩეული და სპეციალურად ჩაწერილი სონორული ხმოვანი ჩანაწერების მონტაჟის ფუნქციაც, ტრადიციული სასცენო სივრცე ჩანაცვლდა ვირტუალური, ციფრული სივრცით. საგულისხმოა, რომ ნაწარმოები ატარებს დოკუმენტალისტიკის ნიშნებს, მონტაჟი ეფუძნება ფილმის გახმოვანების პრინციპებს. დოკუმენტალისტიკის ნიშნებს ნაწარმოებს ანიჭებს პირველ რიგში ზურაბ ჟვანიას მიერ წარმოთქმული ტექსტის გამოყენება. დოკუმენტალისტიკის ნიშნების შემოტანით კომპოზიტორი აგრძელებს საკუთარი ნანოოპერის („პანდორა“) ხაზს, რომელსაც მუსიკოლოგი მარინა ქავთარაძე ახალი დოკუმენტური ვიდეო-ოპერის ჟანრის ფუძემდებლურ ნიმუშად მიიჩნევს ქართულ მუსიკაში.² სწორედ ნანოოპერის მაგალითზე უწოდა მარინა ქავთარაძემ დოკუმენტალიზმს ნა-

1 Jvania, Symphony-exhibition, 2019, p. 35.

2 ქავთარაძე, პანდემია, 2023, გვ. 337.

რატივის ერთ-ერთი ენა ეკას ჭაბაშვილის მუსიკაში. მკვლევარი თვლის, რომ ნანოპერაში სწორედ დოკუმენტალისტიკას შემოაქვს ისტორიული ავთენტური ატმოსფერო, რის გამოც ეს უკანასკნელი, ნანოპერაშტაბების მიუხედავად, საუცხოოდ ახდენს მსმენელის ფოკუსირებას გლობალურ პრობლემაზე.³

განმარტებას საჭიროებს ნაწარმოების ჟანრული დეფინიცია; რატომ არის „აბრეშუმის პეპლის სიბრძნე“ კანტატა?

ავტორის აზრით, კანტატებში პერსონაჟის ისტორია, ემოციები გადმოცემული იყო სოლისტის/სოლისტების ვოკალურ, ხოლო მათ მიმართ ხალხის დამოკიდებულება კი საგუნდო პარტიებში. ინსტრუმენტული ნაწილი კი ითავსებდა თანხლების ფუნქციას და სოლისტის თუ საგუნდო სცენებში ხალხის განწყობის ფსიქოლოგიურ ქვეტექსტსაც გადმოსცემდა. ეკა ჭაბაშვილის ნანო ეკოკანტატაში აბრეშუმის ჭიის ემოციები გადმოიცემა სოლისტის პარტიაში (მონოლოგის ვერბალური ტექსტი ინგლისურ ენაზე), ხოლო ინსტრუმენტული საწყისის ფუნქციას ასრულებს სხვადასხვა სონორული წყარო.

განმარტებას საჭიროებს ავტორისეული ჟანრული დეფინიციის შემადგენელი კიდევ ერთი სიტყვა – ნანო. საქმე ისაა, რომ თვალთ ხილული სამყაროს გარდა, არსებობს სამყაროს სხვა ნაწილიც, რომლის აღქმის ტექნოლოგიური შესაძლებლობები ჯერ მეცნიერებისთვის მიუღწეველია, მაგრამ არსებობს ნანოსამყაროდ კლასიფიცირებული რეალობაც, რომლის ვიზუალიზაციის, მისით მანიპულაციისა და მართვისთვის იყენებენ შემდეგ ტექნოლოგიებს და შესაძლებლობებს: Scanning Electron Microscopy (SEM); Transmission Electron Microscopy (TEM); Atomic Force Microscopy (AFM); Scanning Tunneling Microscopy (STM); X-ray Crystallography; Nuclear Magnetic Resonance (NMR) Spectroscopy; Fluorescence Microscopy. გარდა იმისა, ადამიანის გონებრივი მოცულობა შეუიარაღებელი თვალთ ნანოსამყაროს ვერ აღიქვამს, ის ვერც ადამიანისთვის ხილულ პატარა არსებებს ამჩნევს ირგვლივ, რადგან მათი არსებობა უმნიშვნელოდ მიაჩნია.

სიტყვა „ნანო“ ერთგვარი მინიშნებაა ნაწარმოების ხანგრძლივობაზეც, რომლის მიღმა ავტორის გზავნილი იკითხება – ზოგჯერ საკითხის, იდეის თუ

პრობლემის გამოკვეთისთვის მცირე დროც კი შესაძლოა საკმარისი იყოს; მთავარი ხომ ნაწარმოების კონცეპტუალური დატვირთვა და მასში ასახული მხატვრულ-სააზროვნო პროცესების ინტენსივობაა და არა თვითმიზნური დამოკიდებულება ნაწარმოების ხანგრძლივობის მიმართ.

3.2. ეკა ჭაბაშვილის ნანო ეკოკანტატა - ეკომუსიკის ნიმუში

როგორც მულტიმედიური ჟანრის ნაწარმოებს, ეკა ჭაბაშვილის ეს კომპოზიცია გადაიკვეთება ისეთ სფეროსთან, როგორცაა ეკოლოგია. იგი უკავშირდება ადამიანის და ბუნების ჰარმონიული თანაარსებობის იდეას, ბუნების ნებისმიერი ფორმისადმი სოლიდარობას და ეკოლოგიაზე ზრუნვას.

ფაქტია, რომ კაცობრიობას ბუნების მიმართ მუდამ ჰქონდა მომხმარებლური დამოკიდებულება, რაც XX-XXI საუკუნეებში ტექნოლოგიების განვითარების და ურბანიზაციის მზარდი ტემპის ფონზე გადაიზარდა ბუნებასთან ტოტალურ დისჰარმონიაში. ამ კონსუმერისმ კი ეკოლოგიური კატასტროფების ინტენსიფიცირება მოსდევს ხოლმე (გვულისხმობთ იმ კატაკლიზმებს, რაც უშუალოდ ადამიანების ქმედებების შედეგია). სხვა ცოცხალი ორგანიზმებისგან განსხვავებით, რომლებიც არ „ეჭიდავებიან“ ბუნებას და არ ცდილობენ მასთან ჰარმონიის დარღვევას, ყველაზე მულტიენდემური არსება, ადამიანი, თავისი ქმედებებით, საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესების, ცხოვრების გამარტივების და კომფორტის შექმნის მიზნით, უმოწყალოდ ანგრევს ლანდშაფტს, აბინძურებს და აზიანებს ეკოლოგიურ გარემოს. ეს ბუნებისთვის ტრავმაა, რომელიც ადამიანებს შესაძლოა ტრაგედიად შემოუბრუნდეთ, მეტადრე, თუ ბუნების „დამორჩილების აქტი“ ხორციელდება გეოლოგიური, გეომორფოლოგიური, გლაციოლოგიური და სხვა ტიპის მონიტორინგის გარეშე (განსაკუთრებით ეს ეხება ეკონომიკურად ლატაკ და განვითარებად ქვეყნებს). პარადოქსი იმაში მდგომარეობს, რომ ამას სჩადის დედამიწის ანთროპოგენების გვირგვინი, ინტელექტით უპირატესი homo sapiens, რომელიც იმავდროულად გვევლინება როგორც შემოქმედებითი სულის მატარებელი, მშრომელი სახეობად - homo faber,

3 იქვე.

ისე სიმბოლოებით მოაზროვნე სახეობად - homo symbolicus.

მიუხედავად ამისა, როგორც ჩანს, ადამიანებს ბოლომდე არ აქვთ გაცნობიერებული, რომ დედამიწა მხოლოდ მათ არ ეკუთვნის და უგუნური ქმედებებით საფრთხეს მხოლოდ ადამიანთა მოდგმას არ უქმნიან, ფატალური შედეგი სხვა არსებებისთვის დგება. ადამიანი პასუხისმგებელია ყველა სხვა არსებაზეც და მცენარეულ საფარზეც. მიუხედავად იმისა, რომ სხვა არსებებს ბუნებასთან ჰარმონიული მიმართება არ დაურღვევიათ, უცოდველი ბუნება სწორედ ადამიანის ხელით ისჯება. ადამიანის გონებრივი უპირატესობები სხვა არსებების განადგურების საბაბი ხდება. სწორედ ამ პრობლემებზეა აგებული ეკა ჭაბაშვილის ნაწარმოების მთავარი იდეა, რომელსაც ახმოვანებს აბრეშუმის ჭია მონოლოგში.

მონოლოგი წარმოდგენილია ვერბალური ტექსტის სახით. საგულისხმოა, რომ მსოფლიო მუსიკის ისტორიაში, ეს აბრეშუმის ჭიის პირველი მონოლოგია და მეტად სიმბოლურია, რომ იგი დედამიწის ყველაზე ცოდვილი არსების, ადამიანის კრიტიკას ეთმობა. სხვათა შორის, გასულიერებული ბუნების იდეა ნაწარმოებს ნატურფილოსოფიის ნიშნებსაც სძენს.

საგულისხმოა, რომ ნაწარმოები იწყება (პირველი მონაკვეთი) და მთავრდება აბრეშუმის ჭიის მონოლოგით (მეორე მონაკვეთი). ეკომუსიკის ნიშნებზე მიგვითითებს ნაწარმოებში აჟღერებული ბუნების ხმებიც და ბიომუსიკაც. გემოთქმულიდან გამომდინარე, ნაწარმოები შესაძლოა თამამად მივიჩნიოთ ეკომუსიკის მკაფიო ნიმუშად.

3.3. ნაწარმოების სტრუქტურა

ეკა ჭაბაშვილის ნაწარმოები ეკოკანტატა იყოფა სამ მონაკვეთად, რომელიც გვაგონებს ექსპოზიციის, დამუშავების და რეპრიზის ფუნქციას კლასიციტურ სონატურ ფორმაში. ნაწარმოების პირველ ნაწილში აბრეშუმის ჭია გვაცნობს პრობლემას, ბოლო ნაწილში იგი პასუხს სცემს პირველ ნაწილში დასმულ კითხვებს. შუა მონაკვეთი კი აგებულია მუსიკალურ პლასტად აღქმული ვერბალური მასალის (ზურაბ ჟვანიას გამოსვლის ტექსტის ფრაგმენტი) დინამიკურ განვითარებაზე, რომელიც მიღწეულია პოლიფონიური ხერხების გამოყენებით.

ნაწარმოების ხმოვანი მასალა წარმოდგენილია

ორი ბგერითი ნაკადით. პირველი ნაწილის პირველი ხმოვანი წყაროა ადამიანის ხელის გულების ერთმანეთზე ხახუნის მიკროფონთან, მეორე კი თხელი ცელოფანის პარკის დაჭმუჭნით გამოცემული ხმები. სწორედ ამ ხმოვანი რიგის ფონზე ისმის აბრეშუმის ჭიის ვერბალური მონოლოგის პირველი მონაკვეთი:

„მე აბრეშუმის ჭია ვარ, საუკუნეების განმავლობაში არ მესმოდა, რატომ დაარქვეს ადამიანების ყველაზე გრძელ გზას ჩემი სახელი. იქნებ იმიტომ, რომ მიყვარს მოგზაურობა? ერთხელ საქართველოში ვიყავი, საუკუნეების წინ...“

მე გადავკვეთე ჯადოსნური ტყეები...

გადავიარე იდუმალი მთები და გამოქვაბულები...

...გადავკვეთე ბასრი კლდეები, სადაც მზის სხივები აჩვენებდნენ ფილმებს სიყვარულის სილამაზებზე; როდესაც ვცურავდი წყლის, ქარისა და მზის სხივების დიალოგის მრავალხმიან ლექსებში, აღმოვაჩინე, რომ მივადწიე ევროპის კარიბჭეს;

როგორც ჩანს, ევროპის კარი ყოველთვის ღიაა და შავი ზღვის ზედაპირზე სრიალებს. როცა ზღვაზე გადასასვლელად პეპლად გადავიქეცი, ცაში ფრენისას სასიამოვნო სიმსუბუქე და თავისუფლება ვიგრძენი“.

პერიოდულად, აბრეშუმის ჭიის ვერბალურ მონოლოგში პაუზებია, რა დროსაც გაჟღერდება ინსტრუმენტული თანხლების ფუნქციის მქონე ხმოვანი მასალა. მონაცვლეობით ისმის ჩურჩულით წარმოთქმული სხვადასხვა სიტყვა, რომლებიც დაჯგუფებულია და გადანაწილებული პაუზებს შორის და სხვადასხვა ტემპში წარმოითქმება. ამ სიტყვებს აქვთ როგორც ამრობრივი, ისე სონორული დანიშნულება. მათი შერჩევა არაა შემთხვევითი, ყოველი მათგანი ფოკუსირებულია პოზიტიურ ცნებებზე:

პირველ ხმოვან რიგში სიტყვები დაჯგუფებულია შემდეგნაირად:

ჯგუფი 1: სიმართლე, სიკეთე, სილამაზე, სიცოცხლე;

ჯგუფი 2: სისრულე, სისწორე, სიმდიდრე, სირთულე;

ჯგუფი 3: სიმსუბუქე, სიხარული, სიყვარული, სიცილი;

ჯგუფი 4: მადლი, ბრუნვა, იუმორი.

მეორე ხმოვანი რიგი კი წარმოდგენილია შემდეგი სიტყვებით:

ჯგუფი 1: ერთობა, უნიკალობა;

ჯგუფი 2: დახვეწილობა, თანასწორობა, თანაგრძნობა;

ჯგუფი 3: სპონტანურობა, სამართლიანობა, ინდივიდუალობა, დამოუკიდებლობა;

ჯგუფი 4: ზრდილობა, იდენტობა, საჭიროება, სრულყოფილება, მაღლიერება, ბედნიერება.

ნაწარმოების მეორე მონაკვეთი იწყება ზურაბ ჟვანიას ფრაზით - „მე ვარ ქართველი და მაშასადამე ვარ ევროპელი“, რომელიც კონტრაპუნქტის კანონების თანახმად მეორდება.

საგულისხმოა, რომ პოლიფონიური აზროვნება ზოგადად ძალზე დამახასიათებელია ეკა ჭაბაშვილის მუსიკისთვის, განსაკუთრებით კომპოზიტორის მულტიმედიური ნაწარმოებებისთვის. ეს საკითხი კომპოზიტორის სხვა მულტიმედიურ პროექტ „ხმასთან“ დაკავშირებით მუსიკოლოგ მაია ტაბლიაშვილის სპეციალური კვლევის საგანიც გახდა. მაია ტაბლიაშვილმა გააანალიზა პროექტი „ხმა“, როგორც პოლიფონიურ აზროვნებაზე დაფუძნებული ნაწარმოები, რომლის მრავალშრიანი კონტრაპუნქტი სხვადასხვა შრეს ეფუძნება.⁴

ეროვნულ მუხტს კიდევ უფრო აძლიერებს ლადო ასათიანის ლექსის აუდიო ჩანაწერი. ამ დრამატული მონაკვეთის შემდეგ დგება ერთგვარი სულიერი კათარსისის მომენტი, რომლის დროსაც გაიჟღერებს ჩვენი სულიერების და იდენტობის მუსიკალურ ჰიმნად მიჩნეული საგალობლის - „შენ ხარ ვენახის“ ფრაგმენტი.

ნაწარმოები კი მთავრდება ჭიის მონოლოგის მეორე მონაკვეთით, რომელშიც იგი პირველ მონაკვეთში დასმულ თავისსავე კითხვებს სცემს პასუხს და მსმენელს ტოვებს რიტორიკული კითხვის პირისპირ - „ღმერთო ჩემო, მივხვდი, რატომ უწოდებენ ჩემს სახელს ამ გზას.

თავისუფლება, დიახ... თავისუფლება კაცობრიობის ოცნებაა, თავისუფლება ყოველი ადამიანის სურვილია; მაგრამ შეგიძლიათ - „ადამიანი“- გადაიქცეთ პეპლად?

ან შეგიძლიათ ერთმანეთს ფრენის უფლება მისცეთ? რადგან შენ მეც კი არ მაძლევ ფრენის საშუალებას, მეც, რომელსაც ბუნებამ ფრთები მაჩუქა“.

იმდენად, რამდენადაც ნაწარმოების ფორმა სიმფონიური აზროვნების პრინციპზეა აგებული, ამ შინაგან სიმფონიზმს განამტკიცებს ერთგვარი თაღიც, რომელიც გადადგმულია ნაწარმოების დასაწყისიდან ფინალისკენ - ეკოკანტატა სრულდება იგივე სონორული ეფექტით, რითაც დაიწყო ეს ნაწარმოები.

4. ნაწარმოებში ასახული ეროვნული ცნობიერება, ღირებულებები, იდეალები და მისწრაფებები

ეროვნული ღირებულებების წარმოჩენის კუთხით, ნაწარმოების იდეურ-ემოციური ცენტრი მისი შუა მონაკვეთია; დღესაც ქართველი პოლიტიკოსის, ზურაბ ჟვანიას გამოსვლა ჩვენი ევროპული ინტეგრაციის სურვილის სიმბოლური გზავნილია მსოფლიოსადმი. საქართველოს პარლამენტის სხდომის დღის წესრიგში წარმოდგენილი „უცხოელი აგენტების შესახებ“ კანონის მიღების წინააღმდეგ საპროტესტო გამოსვლების დროს (2023 წლის მარტი, თბილისი) სწორედ ზურაბ ჟვანიას ეს ჩანაწერი ისმოდა რუსთაველის გამზირზე.

ნანო ეკოკანტატაში ჟვანიას სიტყვების გამეორება, კონტრაპუნქტის კანონების თანახმად, სამ მიზანს ემსახურება: ა) ახდენს უდიდეს ზემოქმედებას, რადგან ქართველი ერისთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვან, ევროპული ინტეგრაციის იდეას უკავშირდება. ამას გარდა, ამ სიტყვების შემოჭრა ნაწარმოების დრამატურგიაში მოულოდნელობის ეფექტს ეფუძნება, რაც კიდევ უფრო ამძაფრებს მათ ზემოქმედებას; ბ) შეგვახსენებს, რომ ქართველის თანდაყოლილი სმენითი წყობისთვის ტიპური სწორედ პოლიფონიური მუსიკალური აზროვნების პრინციპია. სიტყვების ემოციური მუხტის ჰიპერბოლიზება სწორედ კონტრაპუნქტის ხერხებით ხორციელდება; გ) ახდენს მსმენელის ფოკუსირებას ზურაბ ჟვანიას გამოსვლის პათოსზე და ფარულად მასში ჩადებულ შინაგან დრამატიზმზე; ერთია პოლიტიკოსის სიტყვის ძალა და შინაარსი, მეორეა ორატორული გამოსვლის მუხტი და დრამატიზმი. ვერბალური ტექსტის პოლიფონიურ კონტექსტში მოქცევით, კომპოზიტორმა პოლიტიკოსის გამოსვლაში პოტენციურად ჩადებული დრამატიზმი სწორედ ვერბალური ტექსტის პოლიფონიზაციით გახადა უფრო მძაფრი და საჩინო. ამ შემთხვევაში გავდივართ

4 Tabliashvili, Symphony-exhibition, 2021, p. 24.

დოკუმენტალისტიკის სპეციფიკიდან, რომელიც გულისხმობს ხოლმე რეალური მოვლენებისგან ემოციურ დისტანცირებას. მაგრამ კომპოზიტორის ეს ჩანაფიქრი კიდევ ერთხელ გვახსენებს ჩვენი ყოფიერების დრამას. ეს ის დრამაა, რომელიც უკავშირდება: საქართველოს გეოპოლიტიკური მდებარეობის გამო გამოვლილ ქართველებს; მტრული სახელმწიფოების მუდმივი მოგერიების ისტორიულ ხვედრს; ქრისტიანული სამყაროს სამხრეთ-აღმოსავლეთ კარიბჭის დაცვის სიცოცხლის გაღების ფასად მოპოვებულ მისიას; ევროპული ინტეგრაციის საუკუნოვან მცდელობებს, რაც, უდიდესი ტკივილების და ბრძოლის ფასად, ეპიზოდურად თუ იქცეოდა ხოლმე რეალობად...

ნაწარმოების პატრიოტული მუხტი გამყარებულია კიდევ ერთი ეროვნული ცნობიერების ამსახველი ვერბალური მასალით. ეს არის ლადო ასათიანის ლექსი - „საქართველოში“, რომელშიც ასევე არის კოდირებული ქართული იდენტობის სიმბოლოები.

საგულისხმოა, რომ ამ დრამატული მონაკვეთის შემდეგ დგება ერთგვარი სულიერი კათარსისის მომენტი, რომელიც კომპოზიტორმა გადმოსცა ქართველისთვის იდენტობის და ქრისტიანული ღირებულებების მუსიკალურ ჰიმნად აღქმული საგალობლის - „შენ ხარ ვენახის“ ჩანაწერის ფრაგმენტით.

ნაწარმოების მესამე მონაკვეთში აბრეშუმის ჭია „განახლებული გონებით“ უპასუხებს მონოლოგის პირველ მონაკვეთში მის მიერვე წამოჭრილ კითხვებს, რომლებიც ხანგრძლივი მოგზაურობის დროს ტანჯავდა. აბრეშუმის ჭიამ იცის, რომ ბუნებამ ტრანსფორმაციის შემდეგ, მას ფრთები აჩუქა და ამიტომ სურს თავისუფლების მიმართულებით გაფრინდეს, მაგრამ ამჯერად ფრენის უფლების მოპოვება სჭირდება. აბრეშუმის პეპლის კითხვებს შორის პასუხაუცემელია მხოლოდ მოგზაურობის შთაბეჭდილებების შედეგად დაბადებული ერთი რიტორიკული კითხვა, რომლითაც იგი უკვე მსმენელს მიმართავს. აბრეშუმის ჭიამ იცის პასუხი მის მიერ დასმულ მთავარ კითხვაზე, ამიტომ არის ამ კითხვის ადრესატი ადამიანი. რაში მდგომარეობს კითხვის არსი? რის უფლების მოპოვებაზეა საუბარი?

ნაწარმოების ეს პასაჟი ნანო ეკოკანტატას პოლიტიკურ ელფერსაც ანიჭებს, რადგან აბრეშუმის ჭია ერთგვარ პოლიტიკურ პერსონაჟად არის ტრანსფორმირებული. მეტაფორულად იგი თავისუფლების

წყურვილით სავსე ადამიანის და ზოგადად ქართველი ერის სიმბოლოდ აღიქმება, რომელიც გამუდმებით ფიქრობს საკუთარ გეოსტრატეგიულ ადგილზე მსოფლიოში. თავისუფლების დაუოკებელი სურვილის მიუხედავად, მას ბორკილებს ადებს მტერიც და თავისივე თანამემამულეც, რომლის გონებაშიც შინაგანი თავისუფლების იდეას ჯერ არც შეუღწევია, ამიტომ ეს უკანასკნელი სხვასაც ვერ მისცემს ფრენის უფლებას. აბრეშუმის ჭია ნაწარმოების დასაწყისში უკვე გვამცნობს, რომ ევროპის კარი მუდმივად ღიაა. დიას, სწორედ ამ კარში შესვლას უშლის ხელს ეროვნულ წიაღში დაბადებული დილემა - მიცემთ კი ერთმანეთს ფრენის უფლებას? პოლიტიკური გზავნილი საკმაოდ მახვილია: ადამიანს ბუნებისგან მიეცა დასაბამიერი ჯილდო, თავისუფლება, რომლის გამოყენების უფლებასაც ერთმანეთს ვართმევთ.

ნანო ეკოკანტატაში ეს ჯილდო სიმბოლიზებულია უძლური ფრთების (როგორც ცნობილია აბრეშუმის ჭიას არ შეუძლია ფრენა) სემანტიკით. რიტორიკული კითხვაც სწორედ აფრენის უფლების მოპოვებას ეხება.

რთული არ არის აბრეშუმის ჭიაში დავინახოთ ისტორიული ქართველების გამო ეკონომიკურად შეჭირვებული პატარა საქართველოს უახლესი ისტორია. რადგან აბრეშუმის ჭია მეტაფორულად საქართველოს სიმბოლიზებს, მასაც აქვს შანსი შეიძინოს ფრთები, და აბრეშუმის ჭიასავით ხოხვის მდგომარეობიდან გადავიდეს ფრენის სტადიაში. ამ კონტექსტში თავიდან მივუბრუნდეთ ლადო ასათიანის ლექსის სემანტიკას. საყოველთაოდ ცნობილია, რომ ეს ლექსი პატრიოტიზმის ქართული გაგების სიმბოლოა, რომელიც ბაზირებულია რუსთველურ იდეაზე, ლაირულ სიცოცხლეს ღირსეული სიკვდილი ამჯობინო სამშობლოსთვის ბრძოლისას. ყურადღებას იპყრობს ლექსში ნახსენები ბავშვობა და მისკენ მიბრუნების ქართველური ოცნება. შესაძლოა, ეს ბავშვობა აღვიქვათ საქართველოს ოქროს ხანის სიმბოლოდაც, როდესაც ევროპულ სახელმწიფოებთან მჭიდრო კავშირში მყოფი საქართველო სწორედ ევროპული კულტურის ღირებულებების და პრინციპების მატარებელი იყო, როდესაც მას მიიჩნევდნენ უძლიერესი პოლიტიკური ამროვნების და დემოკრატიის შუქურად და ანგარიშს უწევდნენ მაშინდელი მსოფლიოს მეგასახელმწიფოები; განა სწორედ ამ რეალობის

დაბრუნებას არ ნატრულობს ყოველი ქართველი? ეს ლექსი რეზონირებს კომპოზიტორის ჩანაფიქრთანაც. აბრეშუმის ჭია, რომელიც პატარა საქართველოს სიმბოლოდ შეიძლება აღვიქვათ, იშვიათად ახერხებდა სიცოცხლით ტკბობას და ნელა, ბორძიკით, მაგრამ მაინც ჯიუტად განაგრძობდა მოგზაურობას ისტორიის მორევში. საქართველოს ისტორიულ პერიპეტიებს თუ გადავხედავთ, ჩვენი არსებობა, ჯერ კიდევ დარჩენილი ბრძოლის რესურსი და საზოგადოების სურვილი, როგორმე დავუბრუნდეთ მენტალურად მშობლიურ გარემოს, შესაძლოა ნამდვილ ანთროპოლოგიურ საოცრებად მივიჩნიოთ.

5. ავტორის წინასიტყვაობა

ნაწარმოებში ჩადებულ ყველა იდეას განაზოგადებს თავად ავტორის წინასიტყვაობა:

„ცივილიზაცია ხომ ადამიანთა მოდემის უდიდესი გამოგონებაა, რომელიც იზომება კულტურისა და განათლების განვითარების დონით.

განვითარების დონის ინდიკატორი კი ხელოვნების თავისუფლებაა. თავისუფლება უდიდესი პასუხისმგებლობაა თითოეული ადამიანისთვის, რადგან ის ჩნდება იქ, სადაც სიყვარულია.

სიყვარული კი უანგარო ზრუნვაა კაცობრიობის სიცოცხლის გაგრძელებისთვის, რაც ყოველი ადამიანის გენეტიკური დავალებაა. კაცობრიობა მხოლოდ მაშინ მიაღწევს სრულფასოვნებას, როდესაც ის ხელოვნების გზით ივლის. ნამდვილი ხელოვნება გულწრფელობას და უანგარობას, თავისუფლებას და უპირობო სიყვარულს, მადლიერებას და თანადგომას ემსახურება. დღეს ერთეული ბრწყინვები დედამიწას

წირავენ საკუთარი უგუნური სურვილების დასაკმაყოფილებლად, მომხვეჭელობისა და ძალაუფლების წყურვილის მოსაკლავად.

პროექტი „ევროპული აბრეშუმის გზა“ სწორედ ის პირველი ბილიკია, რომელიც ამ გზის გაკვალვას ცდილობს ბოროტებისგან განაყოფიერებულ ნიადაგზე გაშენებულ ომების და ტერორის უდაბურ ტყეში. საუკუნეებია საქართველო ამ უდაბური ტყიდან თავის დაღწევას ცდილობს, რომ ევროპული ოჯახის სრულუფლებიან წევრად იქცეს. საქართველო ხომ ევროპის უძველესი კარიბჭეა“.

დასკვნა

ამგვარად, ეკა ჭაბაშვილის ნაწარმოებმა „აბრეშუმის პეპლის სიბრძნე“, ერთი მხრივ, სამეცნიერო-ტექნოლოგიური გამოწვევების, ციფრული ტრანსფორმაციის ეპოქის, თანამედროვე საკომპოზიტორო ძვრების რელევანტურია და ანგრევს საკომპოზიტორო მიდგომების სტერეოტიპებს, მეორე მხრივ, ახერხებს ეროვნულ ფასეულობებზე იმგვარ ფოკუსირებას, რომ ისინი ნაწარმოების ძირითად კარკასს ქმნიან, როგორც იდეურად, შინაარსობრივად, ისე დრამატურგიის დონეზე. ნაწარმოები ღრმა ფილოსოფიური აზრის შემცველია და ქართულ მუსიკას ამდღერებს ერთდროულად მრავალი ნოვაციით - შინაარსობრივი თვალსაზრისით, მულტიმედიური მუსიკის ჟანრული თავისებურებების მხრივ და როგორც ეკომუსიკის ნიმუში, რითაც ვფიქრობ, განსაკუთრებულ ადგილს დაიმკვიდრებს ქართული პოსტავანგარდის ხელოვნების წიაღში.

ბამოყენებული ლიტერატურა:

- ქავთარაძე მ., პანდემია და მუსიკა ანუ კრიზისი როგორც შესაძლებლობა, ხელოვნებისა და მედიის კვლევების საერთაშორისო კრებული „ხელოვნება და თანამედროვეობა“ #1 (11), 2021.
- Jvania, N., (2020), A New Type of Performer-listener Interaction in Eka Chabashvili's Symphony-exhibition "Khma", GESJ: Musicology and Cultural Science, #2(20), 2019.
- Tabliashvili, M., (2021), Infinity of the Creative Self-expression – Syncretic Counterpoint in the Symphony-exhibition "Khma" by E. Chbashvili, GESJ: Musicology and Cultural Science, #1(23), 2021.

EKA CHABASHVILI'S NANO ECO-CANTATA, SILKWORM BUTTERFLY'S WISDOM, IN LIGHT OF NATIONAL VALUES

Gvantsa Ghvinjilia

Keywords: *multimedia music, nano eco-cantata, eco-music, interaction, European integration*

The scientific article concerns a multimedia work by Georgian composer Eka Chabashvili, the nano eco-cantata *Silkworm Butterfly's Wisdom*, in the light of national values and symbols of identity.

The composition was written for the official launch of the European Silk Road app and was performed, at Berlin's Gallery Chaussee 36 on December 15, 2022.

envisaged the development of a mobile application, a map of the Silk Road passing through European countries and marking works of art dedicated to peace, independence, beauty, nobility, and beauty. The ultimate goal is to establish the concept of the European Silk Road, this time through the language of art and artistic dialogue.

The research object of the article, Eka Chabashvili's nano eco-cantata *Silkworm Butterfly's Wisdom* has not been researched yet, a scientific novelty to the credit of the article.

Despite the fact that multimedia genre music is already being actively created in the world, including in Georgia, this field is completely unexplored in Georgia, which determines the actuality of the problem.

The purpose of the research is to study Eka Chabashvili's nano eco-cantata in terms of national codes, values, and socio-cultural context.

This goal is related to the discussion of the following tasks, sub-problems, and sub-objectives:

- The motivation for creating the work, socio-political purpose, and subtext;
- Verbal and musical symbols of national identity and their function in the dramaturgy of the work
- Peculiarities of presenting the idea of the eternal national desire, Georgia's European integration
- The idea of freedom as a fundamental human right symbolized by the metamorphosis of the main hero and its connection with the eternal dream of Georgia's independence and freedom
- Genre characteristics of nano eco-cantata in the context of stylistic characteristics of Eka Chabashvili's other multimedia genre works
- Revealing parameters of eco music in the work.

Concluding the results of the scientific research, it was revealed that the nano eco-cantata *Silkworm Butterfly's Wisdom*, on the one hand, is relevant to the technological challenges, the era of digital transformation, and modern compositional changes, and destroys the stereotypes of compositional approaches. On the other, it manages to focus on national values, which manifests itself on the ideological, content level and determines the dramaturgy.

Introduction

This scientific paper is dedicated to the nano eco-cantata *Silkworm Butterfly's Wisdom*, a multimedia composition by Georgian post-avant-garde composer Eka Chabashvili. The work was written under the European Silk Road

project, for the official launch of the relevant mobile app.

Silkworm Butterfly's Wisdom has not been researched until now, which is also a scientific innovation of the work.

Although samples of the multimedia music genre are already being actively composed in the world (including

Georgia), this field is less studied in Georgia, which determines the urgency of the problem.

The purpose of the article is:

- To determine the scope of the European Silk Road project
- To determine the principle of involving participants in it
- To evaluate its sociocultural context
- To study the idea, content, and genre features of Eka Chabashvili's nano eco-cantata
- To distinguish the features of eco music reflected in the work
- To determine what features of national consciousness came to the attention of the composer in the process of forming the idea and concept, etc.

The purpose of the research is related to solving the following tasks by studying certain issues:

- Determination of the goal of creating the project (European Silk Road), socio-cultural context, and socio-political purpose;
- To determine the motivation for writing Eka Chabashvili's nano-eco cantata
- Determining the genre characteristics of nano eco-cantata in the context of the stylistic characteristics of Eka Chabashvili's other multimedia musical genre works
- Investigation of the following issues in relation to the work *Silkworm Butterfly's Wisdom*: identifying signs of eco-music; discovery of verbal, visual sequence or sonorous layers and symbols expressing national consciousness and determination of their function in dramaturgy; linking the idea of freedom as a fundamental human right symbolized by the metamorphosis of the main character with the eternal dream of national independence and the goal of European integration of Georgia.

1. The idea of the project, its sociocultural context, and socio-political purpose

The European Silk Road project is based on the idea of strengthening international ties. It envisaged the development of a mobile application, a map of the Silk Road passing through European countries and marking works of art dedicated to peace, independence, beauty, nobility, and beauty. The ultimate goal is to establish the concept of the European Silk Road, this time through the language of art and artistic dialogue.

As this application unites artists from different countries around the world, it serves as a kind of alternative artistic space for creative dialogue between artists from different countries, explaining why the works selected for this project are important not only from the point of view of artistic value but also, above all else, considering their socio-cultural context and political function.

It has always been important—and even more relevant in today's globalized world—to seek a valuable space for dialogue for the interests of one's country, opportunities to establish connections with artists of similar values, this in turn contributing to the strengthening of one's own national values. This mobile app is not meant to show you a road you will physically travel on, but rather a virtual road to travel through the world of art. Every musician gets a chance to upload a new piece to the app's digital network and connect to artists from other countries or their own country through the language of art. The app reminds us that art is primarily a phenomenon promoting friendship between people of different nationalities and countries.

2. The first participants of the project and the principle of inclusion interested applicants in the project

According to the author of the project's idea, authors considered to form the core of the project due to their commitment to high standards in art were selected at the initial stage, followed by any person able to upload works on the app. There is only one condition: new compositions must be visible to app users if approved by a special commission.

Obviously, anyone can download the European Silk Road app to their mobile phone. Information about this app can be found on the website <https://www.europeansilkroad.app>, as well as on the following social network <https://www.facebook.com/ch36berlin/>.

Initially 16 artists, Georgian composers Eka Chabashvili and Sophia Sagaradze among them, were selected for the project, with their musical, audio-visual, and multimedia compositions being relevant to the app's main purpose. At the app's presentation and launch ceremony, only Eka Chabashvili's multimedia nano-eco cantata *Silkworm Butterfly's Wisdom* was performed.

The work's premiere took place in Berlin on December 15, 2022, in the exhibition space of gallery Chaussee 36. The 5-minute composition's video was presented by

Tbilisi Conservatory associate professor/pianist Nino Zhvania and assistant professor/pianist Tamar Zhvania.

3. Content, genre features, form, and structure of Eka Chabashvili's Nano Eco-Cantata

The work depicts the story of the sad journey of the main character, a silkworm (Larva or caterpillar of *Bombyx mori*), and its monologue. The silkworm travels to guess the essence of life, to understand the meaning of freedom, and to fight for it. The silkworm strives for harmony with nature and criticizes human beings for their cruel treatment of the planet.

In the finale of the work, the silkworm transforms into a silkworm moth to symbolize the renewal of the mind. Finally, it finds the purpose of existence, achieving the inner state of freedom, ideally the guarantor of physical freedom. After the transformation, nature gives the silkworm wings to feel freedom, but a new obstacle emerges. A being completely ready for freedom is shackled by those who are not ready for it themselves. This causes sadness in the little creature and raises a rhetorical question that we humans must answer.

At the end of the work, the question posed by the silkworm remains unanswered, reminding us of a literary ellipsis. This seems to contradict the three-part structure clearly perceptible even by auditory analysis of the work. The message of the work is not completed, and the form is orderly and cohesive, thus the composer expresses the contradiction between dreams and reality in human existence.

In addition to the text of the silkworm's monologue, the following verbal material will be heard in the work: the famous words of Georgian Prime Minister Zurab Zhvania (17.02.2004 - 3.02.2005): I am Georgian, therefore I am European from his historic January 27, 1999 speech delivered at Georgia's accession to the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, back when he was serving as Parliament Speaker, also a masterpiece of Georgian poetry, Lado Asatiani's Georgia.

These verbal sources add a symbolic layer to the narrative and in turn prepare the second part of the silkworm monologue, in which the traveling character finally

finds answers to its own questions except for the last one intended for the people.

3.1. Genre characteristics of Eka Chabashvili's Nano Eco-Cantata; Nano Eco-Cantata as a sample of multimedia music with elements of documentary

Eka Chabashvili's nano eco-cantata is a multimedia musical piece based on the interaction of text, image, ecology issues, and documentary film elements. Examined closer, it combines music and noise as a sound component, poetic/prose text both in terms of meaning and sonorous component, and a visual sequence of nature shots.

In this work, similar to Eka Chabashvili's other multimedia projects, the traditional relationship of composer, performer, and listener is completely rethought, as pointed out by Nino Zhvania for the first time while studying another multimedia project of Eka Chabashvili.¹

The nano eco-cantata is not recorded in traditional notation, there is only a script. Neither the performer of the monologue of the piece is visualized and remains outside the film frame. Only the audio material of the monologue is heard. The composer herself included the function of editing pre-selected and specially recorded sound recordings, the traditional stage space was replaced by a virtual, digital space. Notably, the work bears the marks of a documentary, the film montage is based on the principles of film scoring. Documentary features are given to the work primarily through the text by Zurab Zhvania. By introducing signs of a documentary, the composer continues the line of her nano-opera (*Pandora*) considered by musicologist Marina Kavtaradze to be a basic sample of a new documentary video-opera genre in Georgian music.² On the example of nano-opera, Marina Kavtaradze called the documentary one of the languages of narrative in Eka Chabashvili's music. The scholar believes that it is the documentary that brings the historical authentic atmosphere to the nano-opera, which is why the latter, despite the nano-scale, perfectly focuses the listener on the global problem.³

The genre definition of the work needs clarification. Why is *Wisdom of the Silkworm* a cantata?

1 Jvania, symphony-exhibition, 2019, p. 35.

2 ქავთარაძე, პანდემია, 2023, გვ. 337.

3 Ibid.

According to the author, in cantatas, the character's story, emotions are conveyed in the vocal part of the soloist, and the people's attitude towards him/her in the chorus parts. The instrumental section served as an accompaniment and conveyed the psychological subtext of the mood of the soloist or people in chorus scenes. In Eka Chabashvili's eco-nano cantata, the emotions of the silkworm are conveyed through the soloist's part (the verbal text of the monologue in English), while the function of the instrumental beginning is performed by various sonorous sources.

Another word, nano, constituting the author's genre definition, needs clarification. The point is that, in addition to the world visible to our eyes, there is another part of the world, the technological capabilities of which are still beyond the reach of science; but there is also a reality classified as a nano world, for the visualization, manipulation and management of which the following technologies and capabilities are used: Scanning Electron Microscopy (SEM); Transmission Electron Microscopy (TEM); Atomic Force Microscopy (AFM); Scanning Tunneling Microscopy (STM); X-ray Crystallography; Nuclear Magnetic Resonance (NMR) Spectroscopy; Fluorescence Microscopy.

In addition, the human mental capacity cannot perceive the nano-world with a naked eye or notice the small creatures around them, which are visible to humans, because it considers their existence insignificant.

The word nano is a kind of reference to the duration of the work, beyond which the author's message can be read—sometimes even a short time may be enough to highlight an issue, idea, or problem; The main thing is the conceptual meaning of the work and the intensity of the artistic-thought processes reflected in it and not a self-serving attitude towards the duration of the work.

3.2. Eka Chabashvili's Nano Eco-Cantata as a sample of eco music

As a work of the multimedia genre, Eka Chabashvili's composition intersects with such a field as ecology. It is related to the idea of harmonious coexistence of humankind and nature, solidarity with any form of nature, and care for ecology.

It is a fact that humanity has always had a consumptive attitude towards nature, which turned into a total disharmony with nature in the background of the grow-

ing pace of technological development and urbanization in the 20th-21st centuries. This consumerism is sometimes followed by the intensification of ecological disasters (cataclysms that are the direct result of human actions). Unlike other living organisms, which do not wrestle with nature or try to disrupt its harmony, the most multi-endemic creature: the human, with his/her actions, for the reason of improving living conditions, simplifying life, and creating comfort, mercilessly destroys the landscape, pollutes and damages the ecological environment. This is a trauma for nature, which can turn into a tragedy for people, especially if the act of obedience to nature is carried out without geological, geomorphological, glaciological, and other types of monitoring (especially in economically poor and developing countries). The paradox lies in the fact that this is done by the crown of the anthropogenesis of the earth, homo sapiens superior in intelligence, which at the same time appears to us as a working species carrying a creative spirit, homo faber, and a symbol-thinking species, homo symbolicus.

However, it seems that people have not fully realized that Earth does not belong to them alone, and with their reckless actions they only endanger the human race, with fatal consequences for other creatures. Man is responsible for all other creatures and plants. Although other creatures have not violated the harmonious relationship with nature, sinless nature is punished by the hand of humanity. Human mental superiority becomes an excuse to destroy other creatures. It is on these problems that the main idea of Eka Chabashvili's work builds, as voiced by the silkworm in the monologue.

The monologue is presented in the form of a verbal text. Notably, in the history of world music, this is the first monologue of the silkworm and it is highly symbolic that it is devoted to the criticism of the most sinful creature on earth, a human being. Incidentally, the idea of transcendental nature gives the work signs of natural philosophy.

Importantly, the composition begins (first section) and ends with the silkworm's monologue (second section). The sounds of nature and bio-music in the work indicate the signs of eco-music.

Based on the foregoing, the work may be considered a clear example of eco-music.

3.3. The structure of the work

Eka Chabashvili's nano eco-cantata is divided into three sections to remind us of the function of exposition, development, and recapitulation in a classical sonata. In the first part, the silkworm informs us about the problem, and in the last part, it answers the questions asked in the first one. The middle section builds on the dynamic development of the verbal material (excerpt from Zurab Zhvania's speech) perceived as a musical layer, which is achieved using polyphonic methods.

The sound material of the work is represented by two sound streams. In the first part, the first sound source is represented by the sound of a human hand rubbing the palms against each other on the microphone, and the second one is produced by crumpling a thin cellophane package. The first part of the worm's verbal monologue is heard right against the background of these sound sequences: "I am a silkworm, for centuries I have not understood why the longest road in the world is named after me. Maybe because I love to travel? I was once in Georgia, centuries ago..."

"I crossed the magical forests..."

"I went through the mysterious mountains and caves..."

"I slipped through the rivers between the sharp rocks, where sun-shines were screening movies about the beauty of love;

"While I was swimming into the polyphonic poems of dialogue between water, wind, and sun-rays, I discovered that I reached the Gate of Europe;

"It seems the European door is always open and it is gliding on the surface of the Black Sea.

"When I metamorphosed into a butterfly to cross the sea, I felt pleasant lightness and freedom while flying in the sky."

Periodically, there are pauses in the worm's verbal monologue, during which the second sound material with the function of instrumental accompaniment is heard.

Different words are heard alternately, slowly, in a whispering manner, that are grouped and must be spaced between pauses, so they are spoken at different tempos. These words have both conceptual and sonorous purposes. Their selection is not random, each of them focuses on positive concepts:

In the first sonic row, these words are grouped as

follows:

Group 1: truth, goodness, beauty, life

Group 2: completeness, correctness, richness, complexity

Group 3: lightness, joy, love, laughter

Group 4: grace, care, humor

The second sonic row is represented by the next following words:

Group 1: unity, uniqueness

Group 2: sophistication, equality, compassion

Group 3: spontaneity, justice, individuality, independence

Group 4: maturity, identity, need, perfection, gratitude, happiness.

The second section of the piece begins with Zurab Zhvania's phrase I am Georgian, therefore I am European, which is repeated according to the rules of counterpoint.

Importantly, polyphonic thinking is generally very characteristic of Eka Chabashvili's music, especially her multimedia compositions. This issue in connection with the composer's other multimedia project Voice became the subject of a special study by musicologist Maya Tabliashvili. The scholar analyzed the project Voice as a work based on polyphonic thinking, whose multi-layered counterpoint is based on different layers.⁴

The national vibe is further strengthened by the audio recording of Lado Asatiani's poem. After this dramatic passage, there is a moment of spiritual catharsis, during which a fragment of the sacred chant Shen Khar Venakhi" (*Thou Art the True Vine*), considered the musical anthem of our spirituality and identity, will be played.

The composition ends with the second section of the worm's monologue, in which it answers its own questions posed in the first section and leaves the listener facing a rhetorical question: "Oh my God, I have understood why people named this road after me. Freedom, yes... freedom is a dream of mankind, freedom is a desire of every person.

"But could you a human being transform yourself into a butterfly? Or could you allow each other to fly? You don't even allow me to fly... me, whom the wings were given by nature."

As the form of the work builds on the principle of symphonic thinking, this internal symphonic nature is re-

4 Tabliashvili, symphony-exhibition, 2021, p. 24.

inforced by a kind of arch that moves from the beginning of the work to the finale—the eco cantata ends with the same sonorous effect with which it began.

4. National consciousness, values, ideals, and aspirations reflected in the work

In terms of presenting national values, the ideological-emotional core of the work is its middle section. Even today, the speech by Georgian politician Zurab Zhvania is a symbolic message of our desire for European integration into the world. This recording of Zurab Zhvania was heard on Rustaveli Avenue during the protest rally against the adoption of the Foreign Agents Law presented in the agenda of the Georgian Parliament session (March 2023, Tbilisi).

The repetition of Zhvania's words in the nano eco-cantata, according to the rules of counterpoint, serves three purposes: a) It has a major impact because it links to the idea of European integration, so vitally important to the Georgian nation. In addition, the intrusion of these words into the dramaturgy of the composition is based on the effect of surprise, which further intensifies their impact; b) It reminds us that the principle of polyphonic musical thinking is typical for the congenital auditory system of Georgians. The emotional charge of words is hyperbolized by means of counterpoint; c) It makes the listener focus on the pathos of Zurab Zhvania's speech and the inner drama hidden in it; the power and content of this speech is one thing, and the excitement and drama of the oratorical speech is another. By bringing the verbal text into a polyphonic context, the composer made the drama potentially embedded in the politician's speech more intense and significant precisely by the polyphonic verbal text. In this case, we go beyond the specificity of a documentary, which sometimes implies emotional distancing from real events. But this thought of the composer once again reminds us of the drama of our existence, one related to the fractures caused by the geopolitical location of Georgia; the historical fate of constant repulsion of hostile states; the life-sacrificing mission of guarding the south-eastern gate of Christendom; The centuries-old efforts of European integration, which, at the cost of great pains and struggles, episodically used to become a reality....

The patriotic vibe of the work is strengthened by another verbal material reflecting national conscious-

ness, Lado Asatiani's poem *Sakartveloshi* (In Georgia), in which some of the symbols of Georgian identity are also encoded.

Significantly, after this dramatic section there is a kind of spiritual catharsis moment conveyed through a fragment of the sacred chant *Thou Art the True Vine*, a musical anthem of identity and Christian values for Georgians.

In the third part of the work, the silkworm with a renewed mind answers the questions raised in the first part of the monologue and tormenting the creature throughout its long journey. The silkworm knows that nature has given its wings after the transformation of the latter, so it wants to fly toward freedom, but this time it needs permission to fly. Among the questions born as a result of the impressions of the trip, there is only one rhetorical unanswered question intended for the listener. The silkworm knows the answer to this main question, the reason why the addressee of this question is a human being. What is the essence of the question? What kind of rights is this question about?

This passage of the work also lends the nano eco-cantata a political color, as the silkworm is transformed into a kind of political character. Metaphorically, it is perceived as a symbol of a person full of thirst for freedom and the Georgian nation in general constantly pondering its geostrategic place in the world. Despite its insatiable desire for freedom, it is fettered both by the enemy and by its own countrymen, whose mind remains devoid of the idea of inner freedom, so they ban others from fly. The silkworm already informs us at the beginning of the work that the gate of Europe is always open. Yes, entering this gate is prevented by the dilemma born in the national bosom: will we allow each other to fly? The political message is quite sharp: man was given an innate gift from nature, freedom, which we deprive each other of the right to use.

In the nano eco-cantata, this reward is symbolized by the semantics of powerless wings (as the silkworm butterfly, the same as *Bombyx mori* is known to be unable to fly). The rhetorical question also refers to obtaining the right to take off.

It is not difficult to recognize behind the silkworm the recent history of small Georgia, economically poor due to historical fractures. As the silkworm metaphorically symbolizes Georgia, it also has a chance to acquire wings

and, like *Bombyx mori*, move from the state of crawling to the stage of flight. In this context, let's return to the semantics of Lado Asatiani's poem. It is widely known that this poem is a symbol of the Georgian understanding of patriotism based on the Rustaveli's idea of preferring a dignified death in the fight for the homeland over a miserable life. The childhood mentioned in the poem and the Georgian dream of returning to it draws one's attention. Perhaps this childhood can be regarded as a symbol of the golden age of Georgia, when Georgia, in close contact with European states, was the bearer of the values and principles of European culture and was considered the strongest beacon of political thought and democracy to which the then mega-powers of the world were accountable.

Does not every Georgian yearn to reclaim of this reality? This poem also resonates with the composer's intention. The silkworm, which can be considered a symbol of small Georgia, was rarely able to enjoy life and slowly, but still stubbornly continued its journey through the vortex of history. If we take a glance at the historical vicissitudes of Georgia, our nation's existence, the remaining resource of the struggle, and the desire of Georgian society to somehow mentally return to its native environment may be considered a real anthropological wonder.

5. Author's preface

All the ideas included in the work are summarized by the preface of the author: "Civilization is the greatest invention of the human race, which is measured by the level of development of culture and education.

"The indicator of the level of development is the freedom of art. Freedom is a great responsibility for each

person because it appears where there is love.

"And love is a selfless concern for the continuation of human life, the genetic mission of every human being. Humanity will only reach perfection when it walks through art. True art is about sincerity and selflessness, freedom, unconditional love, gratitude, and support.

"Today, a bunch of idiots are sacrificing the earth to satisfy their own mindless desires, to quench their thirst for greed and power.

"The project European Silk Road is the first path that tries to trace this path in the barren forest of wars and terror, grown on soil fertilized by evil. For centuries, Georgia has been trying to escape from this desert forest to become a full-fledged member of the European family. After all, Georgia is the oldest gate of Europe."

Conclusion

Thus, Eka Chabashvili's nano eco-cantata *Silkworm Butterfly's Wisdom*, on the one hand, is relevant to scientific and technological challenges, the era of digital transformation, and modern compositional changes and destroys the stereotypes of compositional approaches. On the other, it manages to focus on national values in such a way that they form the main frame of the work, from an ideological point of view, content-wise, and at the level of dramaturgy.

The work contains a deep philosophical meaning and enriches Georgian music with many innovations in terms of content, in terms of genre features of multimedia music, and as a sample of eco music; Thus, we believe that it will take a special place in the bosom of Georgian post-avant-garde art in general.

REFERENCES:

- Jvania, N., (2020), A new type of performer-listener interaction in Eka Chabashvili's symphony-exhibition "khma", *GESJ: Musicology and Cultural Science* 2019, No.2(20), p.p. 35–40.
- Kavtaradze M., *Pandemic and Music or Crisis As an Opportunity*, *International Journal of Arts And Media Researches—“ART AND MODERNITY” №1 (11) 2021*, p.p. 333–338.
- Tabliashvili, M., (2021), *Infinity of the creative self-expression – syncretic counterpoint in the symphony-exhibition “khma” by E. Chbashvili*, *GESJ: musicology and cultural science* 2021, no.1(23), p.p. 24–27.